

saa meget for dig, derfor skulde du ogsaa lide noget for min skyld.« Nu først blev brylluppet rigtig høitideligholdt, og den som har fortalt dette vilde ønske, at han ogsaa hadde været med der.

---

18. Næpen.

To brødre tjente som soldater, den ene var rik, den anden fattig. Men den fattige vilde se at komme ut av sin nød, derfor trak han soldaterkjolen av, og blev bonde. Han spadde og grov et stykke jord og saadde næpefrø. Sæden kom op og der vokste frem en næpe, som var baade stor og tyk, og den blev bestandig tykkere og tykkere. Den vilde aldrig holde op at vokse, saa man kunde kalde den en dronning for alle næper, for aldrig hadde man set make til denne og vil heller ikke faa det at se. Tilsidst blev den saa stor, at to hester knapt kunde trække den, og bonden visste ikke, hvad han skulde gjøre med den, heller ikke visste han, om den skulde bringe ham lykke eller ulykke. Tilsidst tænkte han: »Hvis du sælger den, saa faar du vel neppe stort for den, og hvis du selv vil spise næper, saa smaker de smaa like saa godt; bedst er det at du bringer den til kongen og forærer ham den.« Han læsset den da paa vognen, spændte to hester for, bragte den til kongsgaarden og gav kongen den. »Ei,« sa kongen, »det er en forunderlig ting, jeg har set meget rart i mine dager, men make til denne har jeg endnu aldrig

set; av hvad slags frø er den vokset op? eller kanskje den alene er lykkes for dig, er du et lykkebarn?» «Aa nei,» sa bonden, »et lykkebarn er jeg ikke, jeg er en stakkars soldat, som ikke mere kunde ernære mig, derfor hængte jeg soldaterkjolen paa væggen og tok til at grave i jorden; jeg har endda en bror som er rik og som De nok kjender, hr. konge, men mig kjender ingen, fordi jeg ikke har noget.» Kongen følte medlidenhet med ham og sa: »Din fattigdom skal du nok bli befridd for, og jeg skal gi dig saa meget at du blir likesaa rik som din bror.» Da gav kongen ham en mængde guld, akrer, enger og kvæg, saa brorens rigdommer slet ikke kunde sammenlignes med hans. Da denne hørte alt det hans bror hadde faat for en eneste næpe, misundte han ham og grundet paa, hvordan han ogsaa skulde gjøre lykke hos kongen, men han vilde gjøre det endda meget bedre; derfor tok han guld og hester og bragte til kongen, og han trodde, at Kongen vilde gi ham en meget større gave; for naar hans bror hadde faat saa meget for en næpe, hvad vilde han da ikke gi ham for slike deilige ting. Kongen mottok gaven og sa, at han ikke visste at gi ham noget som var sjeldnere og bedre end den store næpe. Den rike maatte da lægge sin brors næpe paa en vogn og kjøre den hjem.

Da han var kommen hjem, visste han ikke, hvem han skulde la sin vrede og ærgrelse gaa ut over, men tilsidst fik han onde tanker og besluttet at dræpe sin bror. Han leide mordere, som skulde lægge sig i bakhold, og derpaa gik han til sin bror og sa: »Kjære bror, jeg vet en skjult skat, den vil vi grave op,

og dele med hinanden.« Den anden syntes godt om dette, og gik med uten at tænke paa noget ondt; men da de kom ut, styrtet morderne over ham, bandt ham og vilde hænge ham op i et træ. Mens de holdt paa med dette, hørte de sang og hestetrampen i det fjerne; derover blev de forskrækket og puttet ham

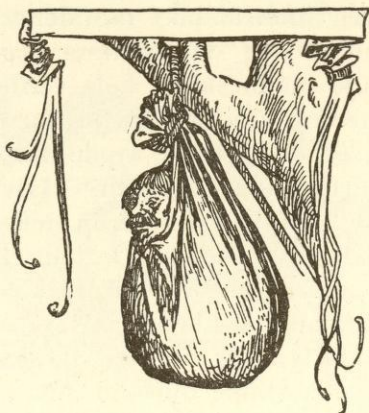

over hals og hode i en sæk, heiste ham op paa en gren og lot ham hænge; men han strævet saa længe, til han fik et hul paa sækken, saa han kunde stikke hodet ut. Røverne tok benene fat, men den som kom ridende paa veien, var ingen anden end en reisende student, en ung fyr som lystig sang sin vise, mens han travet igjennem skogen. Da bonden oppe i træet merket at en kom forbi, ropte han: »Velkommen, du kommer i en lykkelig time!« Stu-

denten saa sig omkring overalt, men visste ikke, hvorfra stemmen kom; tilslut sa han: »Hvem roper paa mig?« Da svarte det fra træets krone: »Løft dine øine op, jeg sitter her oppe i visdommens sæk, i kort tid har jeg lært store ting, og alle skoler og universiteter har intet at bety mot dette; om en liten stund er jeg utlært, og da kommer jeg ned og er klokere end alle mennesker i hele verden. Jeg kjenner alle stjerner og himmeltegn, jeg forstaar mig paa vinderenes gang og at helbrede sygdommer og de kræfter som er i urter, fugl og sten. Hvis du først sat her, skulde du faa føle hvor herlig det er.« Da studenten hørte alt dette, blev han forbauset og sa: »Vel-signet være den time da jeg traf dig; kan ikke ogsaa jeg komme litt ind i sækken?« Han som sat der, lot som han ikke gjerne vilde ut og sa: »En liten stund skal jeg nok slippe dig ind for gode ord og betaling, men du maa bie litt, for der er endnu noget tilbake, som jeg først maa lære.« Da studenten hadde ventet litt, blev tiden ham for lang og han bad, at han dog vilde la ham slippe ind, for hans tørst efter visdom var saare stor. Da lot han deroppe som om han endelig gav efter og sa: »Hvis jeg skal komme ut av visdommens hus, maa du fire sækken ned, og saa skal du komme ind.« Studenten firte den hurtig ned, aapnet sækken og befridde ham, saa ropte han selv: »La mig nu fort komme ind,« og vilde straks ind i sækken med benene først. »Holdt,« ropte den anden, »slik gaar det ikke,« tok ham ved benene og satte ham paa hodet i sækken og bandt den til, og da halte han visdomsstudenten op i træet og lot ham svinge i luften. »Hvordan staar det til min kjære

ven,» sa han, »nu føler du alt, at visdommen kommer og du gjør gode erfaringer, sit derfor rolig og stille, til du blir klokere.« Derpaa steg han op paa studentens hest og red sin vei.

19. Vorherres og fandens dyr.

Vorherre hadde skapt alle dyrene og valgte ulvene til sine hunder, men gjeten hadde han glemt; da laget djævelen sig ogsaa til og vilde skape, og han skapte gjetene med sine lange haler. Naar de nu gik paa græs, blev de almindelig sittende fast i tornebusken med sine haler, og djævelen maatte da gaa efter og med megen møyie løse dem; dette blev han tilsidst ærgerlig over og bet halen av alle gjetene; det kan man endnu den dag idag se paa stumphen.